3. Жоль К.К. Язык как практическое сознание (философский анализ) / К.К. Жоль. – К. : Вища школа, 1990. – 238 с.

4. Комиссаров В.Н. Теория перевода (лингвистические аспекты) : Учеб. для ин-тов и фак. иностр. яз. / В.Н. Комиссаров. – М.: Высш. шк., 1990. – 253 с.

5. Крупнов В.Н. В творческой лаборатории переводчика / В.Н. Крупнов // Неологизмы, их семантические особенности и перевод. – М.: «Междунар. отношения», 1976. – С. 136-146.

6. Осокин Б.А. Введение в теорию и практику перевода. Перевод политологического текста: Теоретические и практические основы перевода с английского языка на русский и с русского на английский / Борис Алексеевич Осокин. – М. : Московский государственный институт международных отношений (Университет) МИД России; российская политическая энциклопедия (РОССПЭН), 2008. – 152 с.

Мартиняк О.Р.
студентка,
Національний університет «Львівська політехніка»

СПЕЦИФІКА УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ ТВОРУ «ХРОНІКИ НАРНІЇ: ПРИНЦ КАСПІАН» КЛАЙВА СТЕЙПЛЗА ЛЬЮЇСА (ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ)

Сучасна наука визначає гендер як конвенційний ідеологічний конструкт, який акумулює в собі уявлення про те, що означає бути чоловіком та жінкою у певній культурі.

Визнання соціальної та культурної зумовленості статі постає основним методологічним принципом гендерних досліджень, що дає змогу звернутися до аналізу мови та мовлення з метою виявити в ній способи маніфестації гендеру, його динаміки та культурної специфіки.

Сьогодні вивчаючи проблему взаємозв'язку мови і гендера у перекладах, можна виділити наступні напрями досліджень:

1. Виявлення певних розбіжностей на мовних рівнях: фонетичному, морфологічному, семантичному і синтаксичному.

2. Виявлення розбіжностей у сприйнятті вербальних стереотипів жінками і чоловіками.

3. Виявлення семантичних розбіжностей.

4. Побудова психолінгвістичних теорій, в яких «жіноча» і «чоловіча» мови зводяться до особливостей мовної поведінки жінок і чоловіків.

5. Когнітивне пояснення виявлених показників. У цьому випадку важливим моментом є не лише визначення частоти розбіжностей, але й встановлення зв'язку з різними аспектами картини світу [2, с. 9-10].

Усі лінгвістичні дослідження гендеру в мові взаємозумовлені та взаємодоповнювальні, проте доцільно виокремити декілька основних напрямків дослідження лінгвістичної гендерології: – соціолінгвістичні; – психолінгвістичні – лінгвокультурологічні – комунікативно-дискурсивні.

Творчості Клайва Стейплза Льюїса присвятили праці такі дослідники, як Х. Карпентер, Дж. Гібб, Дж. Л. Грін, Ч. Уолш, Дерек Білхам та багато інших. Критик Дж. Беверслуіс зазначив дидактичну спрямованість прози К.С. Льюїса. Інший дослідник, У. Уайт виділяв такі особливості обдарування автора, як прихильність середньовічної традиції, інтерес до міфів та літературних форм.

Особлива увага в роботах вітчизняних критиків та літературознавців приділяється морально-духовній основі художньої прози К.С. Льюїса, зокрема у статтях Я. Кротова, А. Кураєва, А. Маслюх, Л. Єфімова. Праці Є. Жарінова, Є. Ковтун, Я. Кротова присвячені жанровим особливостям науково-фантастичної і фентезійної прози письменника. Творчості митця присвячено декілька монографій: «Християнський світ К.С. Льюїса» К. Кілбі (1965), «Літературна спадщина К.С. Льюїса» К. Волша (1979), «Розум та уява К.С. Льюїса: вивчення «Допоки ми не маємо облич» П. Шекеля (1984), «Уявлюваний світ К.С. Льюїса: спосіб сприйняття реальності» Х. Мінеко (2000) та ін.

Мета цього дослідження – проаналізувати особливості відтворення гендерної парадигми твору письменника у перекладі українською мовою.

Об'єкт – українські переклади С. Андрухович та І. Ільїна англійськомовного твору «Хроніки Нарнії: Принц Каспіан».

Предмет – відтворення гендерного аспекту в українськомовних перекладах.

Актуальність зумовлено потребою досліджень гендерного впливу на переклад творів. Новизна цього дослідження полягає в тому, що в ньому вперше висвітлено гендерну проблематику двох українських перекладів художнього твору «Хроніки Нарнії: Принц Каспіан» англійською мовою. Суть дослідження полягає в тому, щоб з'ясувати, наскільки відмінності вживання перекладачем та перекладачкою тієї чи тієї мовної одиниці є статистично значущою.

Матеріалом дослідження послугували роман «Хроніки Нарнії: Принц Каспіан» та два українських переклади, виконані Софією Андрухович та Ігорем Ільїним.

Аналіз матеріалу засвідчив, що переклад може різнитися не лише одним словом чи словосполученням, а й цілими реченнями та абзацами. І. Ільїн у перекладі вживає багато зменшено-пестливих форм слів, що не простежується у перекладі С. Андрухович і що є дуже неоднозначним питанням, адже вживання зменшувальних форм є більш типовим для жінок. Прикладами можуть слугувати такі уривки з перекладів: «…in another book…» – «…у книжечці…» (І. Ільїн) – «…у книзі…» (С. Андрухович); «…the door…» – «…дверцята…» (І. Ільїн) – «…двері…» (С. Андрухович); «…on a seat…» – «…на лавочці…» (І. Ільїн) – «…на лавці…» (С. Андрухович).

Також різняться переклади власних назв, наприклад: Queen Prunaprismia – (C. S. Lewis) – королева Гонорілья (І. Ільїн) – королева Прунапризмія (С. Андрухович); Trumpkin (C. S. Lewis) – Тиквік (І. Ільїн) – Трампкін – (С. Андрухович); Telmar (C.S. Lewis) – Заморія (І. Ільїн) – Тельмар (С. Андрухович).

Багато є прикладів, коли один із перекладачів більш конкретно передавав переклад, ніж інший, наприклад I am one of those, only a half Dwarf, and if any of my kindred, the true Dwarfs, are still alive anywhere in the world, doubtless they would despise me and call me a traitor (C.S. Lewis) – Бо я гном лише наполовину. У моїх жилах тече і людська кров, від матері (І. Ільїн) – Я не чистокровний гном (С. Андрухович). Але, не кожен читач зможе у перекладі С.Андрухович зрозуміти про що саме йде мова. У цьому випадку переклад І. Ільїна вважатимемо доцільнішим.

У творі «Хроніки Нарнії: Принц Каспіан» ми можемо побачити як перекладачі по різному інтерпретували відомого персонажа Фавна на українську мову. Для одного з перекладачів Фавн є чоловічого роду, а для іншого – виступає в ролі істоти, тобто середнього роду, наприклад: «He was only a little taller than Lucy…» – (C.S. Lewis) – «Він був всього лише трохи вище, ніж сама Люсі…» (І. Ільїн) – «Це створіння було трішки вищим за Люсі..» – (С. Андрухович).

Беручи до уваги результати дослідження можна зауважити, що гендерний фактор впливає на переклад. Різницю в перекладі простежуємо не лише між окремими словами, а й вживанням різних форм слів, різних перекладів власних назв, а також присвоєння різного роду одному персонажу. Це все свідчить про те, що відмінність між перекладачем-чоловіком та перекладачем-жінкою є разючою та існує потреба у дослідженнях гендерного впливу на переклад творів.

Список використаних джерел:

1. Lewis C.S. The Chronicles of Narnia: Prince Caspian / C.S. Lewis., 1951. – 1955 c. – (Geoffrey Bles).
2. Містрюкова О.В. Засоби репрезентації концептів «мужність» і «жіночність» в сучасній англійській мові: дис. канд. філол. наук: 10.02.04 / О.В. Містрюкова. – Самара, 2005. – 229 с.
3. Стейплз Л. Хроніки Нарнії: Принц Каспіан / Льюїс Клайв Стейплз. – Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2013.
4. Стейплз Л. Хроніки Нарнії: Принц Каспіан / Льюїс Клайв Стейплз. – Дніпропетровськ: Проспект, 2008.

Мелина Н.Б.
студентка,
Національний університет «Львівська політехніка»

СПЕЦИФІКА УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ ТВОРУ «КОЛГОСП ТВАРИН» ДЖОРДЖА ОРВЕЛЛА (ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ)

Розвиток лінгвістичної думки кілька останніх десятиліть характеризується антропоцентричною спрямованістю наукових пошуків, у ядрі яких є мовна особистість зі своїм індивідуальним світосприйняттям та особливістю його відтворення, унікальністю та специфікою мислення. Одним з основних напрямків дослідження є гендерний. Дослідження гендеру в лінгвістиці передбачає вивчення особливостей мовленнєвої поведінки жінки та чоловіка.

А. Кириліна трактує поняття «гендер», як «елемент сучасної наукової моделі людини, що відображає соціокультурні аспекти статі, які фіксуються мовою» [2, с. 6].

До вивчення проблеми взаємозв’язку мови і гендеру й до пошуку особливостей чоловічої та жіночої вербальної поведінки на даному етапі розвитку гендерної лінгвістики можна виокремити три основних підходи:

– суто гендерний, що зводиться до трактування виключно соціальної природи мови жінок і чоловіків. Спрямований на виявлення мовленнєвих відмінностей між ними;

– соціо-психолінгвістичний, який редукує *жіноче* і *чоловіче* мовлення до особливостей мовної поведінки жінки і чоловіка. За цього підходу статистичні показники становлять базу для розробки лінгвістичних теорій;